

Stankovské zvesti

Obecné noviny pre Stankovany a Rojkov www.stankovany.sk/zvesti

» Prestrihávajúce pásky: zľava Michal Rumanský (riaditeľ stavebnej spoločnosti), Milan Mojš (poslanec Národnej rady) a Rudolf Baleja.

Pozitíva aj negatíva nového Kultúrneho centra regiónu

Konečne máme v Stankovanoch dôstojné priestory na kultúrne podujatia, vlastnú prezentáciu, stretávanie sa

alebo športovanie. Na druhej strane su misíme uvedomiť, čo kultúrny dom pre nás do budúcnosti znamená.

Ak sme sa chceli v obci s tisícdivo obyvateľmi stretnúť pod jednu strechu, bol to problém. Ľudia sa tlačili v malých miestnostiach a chodbách v obecnom úrade.

Obyvatelia Stankovian sa ale už môžu stretávať v zrekonštruovanej budove kultúrneho domu s úctyhodnými priestormi. Opravený kultúr-

ny dom odovzdali do užívania takmer v ten istý dátum, ako starú budovu pred 72 rokmi.

Rekonštrukcia stála obec jeden milión päťdesiat tisíc eur. 371-tisíc eur sme dostali dotáciu z Európskej únie, zbytok musela obec financovať sama. Na to sme si zobrali úver a vedenie obce stále zháňa zvyšok peňazí. Postavenie Kultúrneho

domu, bez reči, ovplyvní ďalší život v Stankovanoch aj v dobrom, no aj v zlom. V dobrom najmä preto, lebo máme priestory na kultúrne a športové vyžitie. V zlom, že stavbu budeme ešte dlhé roky splácať a na splátky sa musíme poskladať všetci.

Trojpodlažný kultúrny dom začali stavať v lete 2010, jeho podlahová plocha je takmer 900 metrov štvorcových.

Na slávnostnom prestrihávaní pásky sa zúčastnil poslanec Národnej rady Milan Mojš a generálny riaditeľ stavebnej spoločnosti Stavoindustry Michal Rumanský.

Divadelnú hru videlo tristo ľudí

Kultúrne centrum slávnostne uviedli do života prvým vystúpením miestnych ochotníkov s divadelnou hrou Kamenný chodníček, pod režisérskou taktovkou Stanislavy Luckej. Hru si počas dvoch predstavení pozrelo viac ako tristo ľudí.

V Stankovanoch to bolo prvé divadelné predstavenie po takmer tridsaťročnej prestávke. Posledné pôvodné

divadlo, ktoré nacvičili a zahrali ochotníci z dediny, bola známa Stankovská svadba.

Priestory pre široké využitie

V trojpodlažnej budove sú okrem spoločenskej sály s javisom priestory pre posilňovňu, knižnicu, stolný tenis, nácvik divadiel a tancov, materské centrum, klub modelárov, priestory pre kožiarske remeslá ale aj internet, ktorý bude slúžiť mladým aj seniorom.

Dlhoročnou túžbou miestnych je zriadiť stankovskú izbu, malú výstavu, ktorá bude pripomínať históriu obce, v novom kultúrnom dome na to budú mať priestor.

„Aj napriek tomu, že je dnes ťažká doba, ktorá je typická škrtaním výdavkov, verím, že nová stavba bude slúžiť ako centrum miestnej kultúry, oddychu a športu a obec sa aj vďaka tomu pozdvihne. Na druhej strane musím vyjadriť obavy z toho, ako zvládneme prevádzku budovy“ povedal starosta Stankovian Rudolf Baleja.

text: SZ,
foto: Ján Buliak

» Kultúrny program vyplnili aj deti z miestnej základnej školy

» Pozvanie na slávnostné otvorenie prijali aj starostovia zo susedných obcí. Na fotografii zľava: starosta Švošova Andrej Kostilník, starosta Ľubochne Peter Dávidík a starosta Ľubovej Stanislav Nechaj

SKUTOČNÉ VIANOCE

Vianočný príhovor správcu farnosti

Vianoce, tradične najkrajšie sviatky roka, ochoreli na akúsi schizofréniu alebo skôr my. Všetci to vieme, ale nič s tým nerobíme. Sú akoby dvojce: sviatky narodenia Božieho Syna a sviatky útoku na našu súdnosť.

Z Vianoc sme urobili sviatky, keď majú byť k sebe ľudia dobrí a na znak lásky a vďaky si dávať darčeky. Sú veci, ktoré sa jednoducho musia diať „aspoň na Vianoce“. „Pricestuj, pošli pohľadnicu alebo SMS, prestaň sa hádať, nechod' do krčmy, chod' na spoveď... atď. - aspoň na Vianoce.“ Iba na Vianoce? A kde zostal Ježiš, hlavná postava? Kde zostala náboženská podstata vianočných sviatkov?

Poznáme anketovú otázku typu „koľko miniete na vianočné darčeky?“. Ľudia sa sťažujú a podľa povianočných štatistík je vianočný obrat v obchodoch z roka na rok vyšší. Priemerný Európan vynaloží na darčeky 540,-€, Američan 580,-€, priemerný Slovak 150,-€. Snívame o tom, čo je v ponuke - napríklad o šperkoch, značkových hodinách, najnovšom parfume či

hracej konzole, ipode s neviem koľkými megabajtmi, o výhodnom mobilnom paušále.

Takéto sny sa plnia ľahko a rýchlo. Stačia peniaze. Vaši blízki sa možno úprimne potešia, a celkom určite budú „šťastní“. Minimálne dovtedy, kým nepríde na trh niečo nové. „Bohatý Ježiško“ veľa nezmení, ale ten skutočný narodený v chudobe, ten prináša vieru, nádej, lásku, pokoj, odpustenie, pochopenie a to potrebujeme oveľa viac. A že je ťažké dieťaťu vysvetliť, že knižka za 10,-€ nie je menej, než spolužiakov nový mobil alebo počítač alebo ...? Trochu rizika by sa žiadny rodič nemal báť podstúpiť. Riskujeme oveľa viac. A ak vás deti náhodou nepochopia - neprekáža. Najprv pochopme my a oni sa snád' od nás naučia.

Vianoce, tie skutočné, nás posilňujú, menia vo vnútri, tak ako zmenil Kristov príchod tých, ktorí mu veria. A takéto Vianoce majú zmysel.

Požehnanie do života z takto prežitých Vianoc všetkým zo srdca praje a vyprosuje

Miloš Labaš, správca farnosti

Obsah

čo nájdete v Stankovských zvestiach

Obecné zastupiteľstvo 3-4

Oznamy 3-4

Celoslovenská zbierka 5

Diaľnica má zelenú 6

Nikola na olympiáde 6

Nové dane 7

Vyššie správne poplatky 7

Spoločenská kronika 8

Rozhovor s novou

pani riaditeľkou 9

Zo života farnosti 10

Stankovské priezviská 11

Baraskulina skala 12

Vianočný špeciál 14-15

Kamenný chodníček 16

Redakcia

Stankovské zvesti

Stankovské zvesti
Obecné noviny pre Stankovany
a Rojkov

www.stankovany.sk/zvesti
štvrtročník - šírený bezplatne

Číslo 1, ročník VI.

december 2012

Vydavateľ:

Obecný úrad Stankovany
stankovskezvisti@centrum.sk

náklad: 380 ks

EV 3939/09

šéfredaktorka:

Mgr. Ľubica Kubišová,
zástupkyňa šéfredaktorky:
Ing. Mária Straková

redakcia: Vendelín Čieško,
Alojz Hello, Anton Chorvát,

Mgr. Pavol Škuta,

JUDr. Vladimír Urban

grafická úprava a sadzba

textu: Mgr. Ľubica Kubišová,
spolupracovali: Eva Straková

Texty neprešli jazykovou úpravou. Redakcia si vyhradzuje právo na apretáciu rukopisov a ich neuverejnenie.

**UZÁVIERKA BUDÚCEHO ČÍSLA:
27.2. 2013**

Prosíme autorov textov, aby tento termín dodržali

» CHVÁLIME

Aj keď už medokýš zakrýva snehová perina a skrýva ho pred zrakmi okoloidúcich, predsa len, nedá nám nepochváliť prácu Alojza Gašpera a Vladimíra Lacka, ktorí svojpomocne, dôstojne opravili medokýš na Repiskách. Prameň sa nachádza vedľa cestičky na Federov. Ľuďom, ktorí tadiaľto prechádzajú zaisto dobre padne osviežiť sa výborným železitým medokýšom.

Obecné zastupiteľstvo

Vyberáme z 3. mimoriadneho zasadnutia OZ ktoré sa konalo 6. augusta 2012

Starosta obce zbral na vedomie výsledky ankety ohľadom dofinancovania stavby kultúrneho domu. Ankety sa zúčastnilo 131 občanov, čo predstavuje približne 40% domácností. **Odpovede na anketové otázky boli nasledovné:**

jednoznačne súhlasilo s odpredajom bývalej Materskej školy v Stankovanoch 16 domácností a s odpredajom predajne potravín v Rojkove – bývalá škola 43 domácností. S odpredajom oboch budov súhlasilo 28 domácností. S uskutočnením zbierky súhlasilo 6 domácností Medzi inými návrhmi, ktoré mali priniesť ľudia, sa objavili návrhy požiadať o pomoc Obecné lesy.

Vyberáme zo 4. mimoriadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 13. augusta 2012

Obecné zastupiteľstvo schválilo predaj pozemku s rozlohou 428 m² za 10 700 eur COOP Jednota. Je to pozemok, na ktorom stojí budova predajne plus príslušné plochy.

Starosta ďalej informoval prítomných poslancov, že v noci zo 6. na 7. augusta 2012 neznámi páchatelia vykradli obecný úrad (porozbýjali okná a sklenené výplne dverí, precvakali elektrické káble a káble na internet).

Vyberáme zo 4. riadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 30. augusta 2012

Starosta predstavil novú riaditeľku Základnej školy s materskou školou Stankovany PaedDr. Margarétu Hockickovú. Ďalej informoval o zásobovaní školy palivovým drevom a tiež o tom, že bol podaný projekt na zateplenie budovy školy. Riaditeľka uviedla, že budova školy potrebuje rekonštrukciu a výmenu nábytku. Ďalej informovala prítomných, že navrhla

Rade školy zaviesť ako povinný predmet v prvom a druhom ročníku výučbu anglického jazyka. Konateľ spoločnosti Obecné lesy Stankovany informoval o návrhu uzatvorenia Zmluvy o budúcej zmluve s WOODPIL Hubová na odpredaj drevnej hmoty s cieľom riešiť finančnú požiadavku obce na dofinancovanie stavby KD. Naplnenie tejto zmluvy predpokladá dopad na budúce hospodárenie Obecných lesov.

Ďalej sa o slovo prihlásil člen finančnej komisie Ing. R. Málík a uviedol, že zmluva o budúcej zmluve bude uzavretá na 8 rokov a ovplyvní hospodárenie obce aj obecných lesov na dlhšie obdobie. Ďalej si treba uvedomiť, že 5 rokov musí byť kultúrny dom využívaný na stanovené kultúrne účely a preto je potrebné nájsť nejakého koordinátora, ktorý bude organizovať resp. zabezpečovať rôzne takéto akcie.

Starosta informoval o návrhu zmluvy Ružomerskej vodárenskej spoločnosti o kúpe pozemku pod ČOV, ktoré sú vo vlastníctve obce. Ide o dva pozemky vo výmere cca 1800 m²

DISKUSIA:

V. Urban sa vrátil k problému rozšírenia miestneho cintorína. Hl. kontrolórka doporučuje pripraviť analýzu súčasného stavu a následne informačný systém k tejto problematike.

Vyberáme z 5. riadneho zasadnutia OZm ktoré sa konalo 29. novembra 2012

Správu o činnosti a hospodárení Obecných lesov za 3. a 4. štvrtrok 2012 predniesol konateľ spoločnosti p. L. Lovás. Starosta obce vyzval konateľa spoločnosti o čo najväčšiu finančnú pomoc v najbližšom období, nakoľko obec je vo veľmi vážnej finančnej situácii.

OZ poverilo konateľa spoločnosti zabezpečiť v zmysle zápisu z rokovania zo dňa 23.08.2012

finančné prostriedky vo výške 60 000 € za odpredaj drevnej hmoty, ktoré budú použité pre zaplatenie časti dlhu Stavindustrii za stavbu Kultúrne a agroturistické centrum regiónu Stankovany.

Poslanec M. Matejčík vzniesol otázku, ako sa bude riešiť finančná otázka odpredaja drevnej hmoty pre občanov v r. 2013. Obecné lesy pripravujú novú cenovú ponuku (navýšenie cien) pri spracovaní drevnej hmoty pre občanov na rok 2013 s tým, že sa nebude jednať o jej podstatné zvýšenie. Jedná sa približne o ťažbu 900 m³ drevnej hmoty.

Starosta obce poďakoval konateľovi Obecných lesov za finančnú pomoc, bez ich pomoci by obec nebola schopná skolaudovať Kultúrne a agroturistické centrum regiónu. Investičnú činnosť v obci za rok 2012 vyhodnotil starosta obce Rudolf Baleja, ktorý okrem iného konštatoval, že sa obci podarilo ukončiť, skolaudovať a uviesť do užívania stavbu Kultúrne a agroturistické centrum regiónu Stankovany a dobudovať kanalizáciu nad rámec schváleného projektu. Naviac obec podala žiadosť na Environmentálny fond na základe vypracovaného projektu na ďalšiu vetvu kanalizácie.

Starosta informoval o novom financovaní centier voľného času. OZ nesúhlasilo s poskytnutím dotácií pre centrá voľného času v školskom roku 2012/2013.

Poslanci odsúhlasili Zmluvu o prenájme reklamnej plochy medzi obcou Stankovany a firmou Blachotrapez, s.r.o. o prenájme reklamnej plochy na dvoch obecných autobusových zástavkách na obdobie 5 rokov za protihodnotu realizácie opravy týchto zástavok.

Obecné zastupiteľstvo Obce Stankovany schválilo návrh starostu obce na usporiadanie verejnej zbierky na dofinancovanie stavby, zakúpenie vnútorného vybavenia a inventáru stavby:

OZNAMY

» Súťaž o najkrajšiu vianočnú výzdobu

Stalo sa už tradíciou, že komisia kultúry pri obecnom zastupiteľstve v Stankovanoch vyhlasuje súťaž o najkrajšiu vianočnú výzdobu domov. Inak tomu nebude ani tento rok. Veď žiariace stromčeky, svietniky alebo vyzdobené balkóny neodmysliteľne dotvárajú vianočnú atmosféru v obciach. Načrte preto do fantázie a nechajte dom a záhradu počas sviatkov žiariť svetlom Vianoc. Aby sme zaručili objektivitu, neprezradíme, kedy sa komisia kultúry vydá na obchôdzu vysvetlenými uličkami Stankovian a Rojkova.

» Vianočný koncert

Vianoce bez spevu kolied v chrámovom prostredí pre mnohých snáď ani nie sú sviatkami osláv narodenia Spasiteľa. Príďte si preto vypočuť najkrajšie vianočné piesne do kostola v Stankovanoch.

Presný dátum sa dozviete z plagátikov, oznamu v rozhlasu alebo vývesných tabúl pri kostole alebo obecnom úrade.

» O radoostiach aj starostiach

Príjmite pozvanie na tradičný hovor so starostom obce a poslancami obecného zastupiteľstva. Rozprávať sa bude o dôležitých veciach, ktoré pohlí životom v obci za uplynulý rok ale aj o tom, čo nás čaká a čo vás zaujíma. Presný dátum sa dozviete z obecného rozhlasu.

OZNAMY

»Parkovanie

Upozorňujeme občanov, predovšetkým majiteľov áut, že v tomto zimnom období nie je vhodné parkovať svoje autá na ceste III. triedy z Lubochne po kostol v Stankovanoch, ako aj na ostatných miestnych komunikáciách. Na túto skutočnosť sa sťažujú najmä cestári a pracovníci, ktorí zabezpečujú pre obec zimnú údržbu ciest a odhrňanie snehu. V prípade, že nebudete rešpektovať toto upozornenie, budete zodpovední za prípadnú škodu! Zároveň upozorňujeme deti a mládež, že nesmú používať cesty, mosty a lávky na sánkovanie, lyžovanie a šmýkanie! Takýmto konaním ohrozujú nielen svoju bezpečnosť a zdravie zo strany vodičov motorových vozidiel, ale tiež ohrozujú ostatných občanov a účastníkov cestnej premávky, hlavne tým, že vytvárajú klzké plochy, kde hrozí nebezpečenstvo pošmyknutia, nebezpečných pádov a úrazov.

Kultúrne a agroturistické centrum regiónu Stankovany

Vyberáme zo 6. riadneho zasadnutia OZ, ktoré sa konalo 13. decembra 2012

Toto zasadnutie bolo najväčšie v tomto roku. Na programe rokovania boli najdôležitejšie otázky obce a to návrh programového rozpočtu obce na roky 2013-2015 a všeobecne záväzné nariadenie obce o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálnych odpady a drobné stavebné odpady na rok 2013. Starosta uviedol, že ak sa miestne dane a poplatky nezvýšia, obec čaká nútená správa. Ak nebude na tomto rokovaní schválený predložený rozpočet, obec bude musieť hospodáriť podľa rozpočtového provizória, pričom vychádzal aj z odporúčania finančnej komisie.

Predseda finančnej komisie J. Fúra uviedol, že minimálne o 13 000 eur budú v budúcom roku nižšie príjmy z podielových daní. Člen finančnej komisie Ing. R. Málík uviedol, že obec tým, že bude mať od štátu menšie príjmy na podielových daniach, musí tento výpadok rozpočtu vyplniť zvýšením miestnych daní,

lebo inak by obec nemohla plniť ani svoje základné úlohy, ktoré musí plniť ako verejnú službu. Systém podielových daní začína byť prežitý. Obec bude čím ďalej viac ponechaná sama na seba a preto poslanci sú na to, aby zvýšili, ako čo najoptimálnejšie zvýšiť dane a pritom veľmi nenarušiť rozpočty obyvateľov v obci. Poslanec M. Matejčík – podotkol, že chápe, že sú potrebné škrtky vo výdavkoch, ale nesúhlasí s tým, aby sa likvidoval futbal, šachisti majú tiež nulu a pritom máme majsterku sveta v šachu v obci a podobne.

P. Králiková, uviedla, že dane sa zvyšujú len o to, čo nám štát zobral na podielových daniach. Na plecia obcí sa kladú nové a nové povinnosti, ktoré ich značne zaťažujú a nik sa nepýta, kde na to obce majú zobrať peniaze. Poslanci na prvýkrát neschválili VZN o miestnych daniach, ktoré hovorilo o stopercentnom zvýšení niektorých daní. Starosta uviedol, že v tomto prípade obec bude musieť hospodáriť podľa rozpočtového provizória. V. Urban vysvetľoval, že nie je možné neschváliť dnes uvedené VZN a s úsmevom odísť domov a tešiť sa z toho, ako nás budú obča-

nia chváliť za to, že sme dnes nezvýšili dane. Je to púhy populizmus, ktorý obci spôsobí oveľa viac škody ako úžitku, treba si uvedomiť, že tým obec vystavíme nebezpečenstvu, že sa našim pričinením ocitne v nútenej správe a nútený správca menovaný ministerstvom financií bude rozhodovať o hospodárení obce aj niekoľko mesiacov, možno aj rokov. Treba si uvedomiť, že obec je zaťažovaná splácaním pôžičky za nový kultúrny stánok a dostala od štátu ešte aj nižšie podielové dane.

Poslanci OZ a členovia komisií si preto znížili výšku odmien o polovicu. Zároveň sa dohodli na skrátení doby svietenia verejného osvetlenia v obci o štyri hodiny. Osvetlenie tak bude zapnuté hodinu pred príchodom prvého ranného vlaku do hodiny po odchode posledného večerného vlaku. Po prepočte týchto návrhov sa dosiahlo, že by sa dane v obci oproti predchádzajúcemu roku zvýšili nie o 100 % ale len o 75 % . Za tento návrh zahlasovali všetci 9 poslanci. Následne OZ schválilo aj návrh programového rozpočtu obce na roky 2013 – 2015.

zostavila: MS,LK

Čo je nové s kanalizáciou?

V Stankovanoch sa podarilo zahájiť výstavbu kanalizácie v obci a z pôvodne plánovaných 66 napojení ich máme v súčasnosti už o stovku viac.

Sú už vyasfaltované a opravené všetky cesty a ulice do jedného roka od zahájenia kanalizácie, kým v susedných obciach práce ešte stále trvajú.

V súčasnosti už bola o dokončená aj výstavba časti kanalizácie v Rojkove na Šiaroch a na pravej strane Rojkova od kanalizácie popod rieku Váh smerom na čistiareň odpadových vôd.

V budúcom roku bude ukončená asfaltová úprava ciest na Šiaroch.

Čistiareň odpadových vôd v Rojkove je po stavebnej stránke ukončená a montuje sa technológia. S vedením vodárenskej spoločnosti obec podniká kroky, aby sa počet domových prípojkov v našej obci ešte zvýšil.

Obec vypracovala a zaslala žiadosť na environmentálny fond na výstavbu ďalšej etapy kanalizácie v Stankovanoch a to od rodinného domu Petra Klimu po rodinný dom Františka Barbuša.

Zostáva nám dúfať, že budeme v projekte úspešní a environmentálny fond nám poskytne potrebné peniaze na dostavanie ďalšej časti kanalizácie.

text: RB

Župan na prvej návšteve

Vynovenú cestu medzi Stankovanmi a Lubochňou aj nový kultúrny dom si bol prezrieť predseda Žilinského samosprávneho kraja Juraj Blanár. Bola to jeho vôbec prvá návšteva obce.

Súčasťou pracovnej cesty žilinského župana v regióne Liptov bola aj prehliadka zrekonštruovaných úsekov ciest v Stankovanoch a Kráľovej Lehote, ako aj návšteva obce Švošov a Lubochňa.

Juraj Blanár sa prešiel po opravej ceste medzi Lubochňou a Stankovanmi. Oprava spolu 2,6 kilometrového úseku cesty si vyžiadala investíciu vo výške viac ako 252 tisíc eur. Žilin-

ská župa použila peniaze z eurofondov.

Stavebné práce zahŕňali uloženie splaškovej kanalizácie, spevnenie krajnic či celkovú obnovu povrchu vozovky. „Aj v aktuálnom roku sme v regióne Liptov skvalitňovali dopravu, a to predovšetkým s využitím mimorozpočtových zdrojov a eurofondov. I keď stále registrujeme nedostatky, ktoré chceme v regióne riešiť, aj ďalšie programovacie obdobie ponúka možnosti využitia európskych zdrojov, ktoré plánujeme čerpať,“ povedal predseda ŽSK Juraj Blanár počas návštevy Liptova.

text: SZ

Na Kultúrne centrum bola vyhlásená obecná zbierka

Podarilo sa nám skolaudovať a otvoriť Kultúrne a agroturistické centrum, čo bola pre vedenie obce zatiaľ najťažšia úloha, nakoľko hrozilo, že ku kolaudácii vôbec nedôjde.

Dôvodom bolo a stále je nedostatok financií. Dlhodobu hľadáme spôsoby ako stavbu zariadení vybavením a po dobu piatich rokov prevádzkovať len na účely, ktoré boli určené v projekte a v stavebnom povolení.

Na to aby sme stavbu po stavebnej stránke dokončili bola potrebná pomoc obecných lesov a za odpredané drevo sme uhradili faktúru dodávateľovi stavby. Podobný krok musíme urobiť opäť, aby sme mohli uhradiť ďalšie faktúry za práce vykonané v mesiacoch september a október a i napriek tomu nebudú v stavbe ukončené všetky podlahy, stavba nebude zariadená potreb-

ným nábytkom a technikou a nebudú ukončené terénne úpravy v okolí stavby. A to všetko pre nedostatok financií. Je otázkou, kde tieto financie získať.

V súčasnosti má obec požíčaných 50-tisíc eur od urbáru, splácame 120 tisícový úver od Slovenskej sporiteľne a 80-tisíc eur poskytli Obecné lesy. 100-tisíc sme už splatili bývalej Komunálnej banke, 20-tisíc sme si požičali a už sme aj splatili Stavoindustrii. V súčasnosti ešte dlhujeme Stavoindustrii cca 145-tisíc eur. 65-tisíc ale očakávame preplatenie z Poľnohospodárskej platobnej agentúry a 60-tisíc očakávame pomoc obecných lesov v roku 2013. Teda musíme hľadať ešte 20-tisíc eur. A to nerátame vnútorné zariadenie, vybavenie kuchyne. Žiadna iná banka nám ďalšie financie nepožičia, nakoľko by to obec už nevládala splácať.

V ankete občanov bolo niekoľko odpovedí, ktoré odporúčili urobiť aj finančnú zbierku, ktorá by aspoň čiastočne pokryla chýbajúce financie potrebné na dokončenie tejto stavby. Na tomto základe poslanci obecného zastupiteľstva schválili návrh na schválenie žiadosti o obecnú verejnú zbierku. Následne ju postúpili na Obvodný úrad odbor všeobecnej vnútornej správy v Ružomberku, ktorý je oprávnený takúto zbierku povoliť.

„Pokúšame sa osloviť aj rôznych sponzorov, ktorí by nám pomohli finančne pokryť aspoň najnutnejšiu réžiu súvisiacu s investičnou činnosťou tejto stavby. Všetkým, ktorí akokoľvek mierou pomohli pri dokončovaní tejto stavby patrí moje poďakovanie. Predovšetkým to bola hlavná kontrolórka obce Ing. Mária Straková, pracovníčka OcÚ Katka Králiková a môj zástupca JUDr. Vladimír Urban. Všetci sa svojou mierou podieľali pri jednaniach s Poľnohospodárskou platobnou agentúrou, dodávateľom stavby Stavoindu-

striou a.s. Lipt. Mikuláš a peňažnými ústavmi Slovenskou sporiteľnou a Prima Bankou,“ povedal starosta Rudolf Baleja.

„Obecnému zastupiteľstvu patrí pochvala a vďaka za všetky rokovania, ktoré súviseli so schvaľovaním materiálov pre úspešné napredovanie a dokončenie tejto stavby. Aj samotní občania našej obce si zaslúžia pochvalu za odovzdanú anketu, ktorá sa týkala dofinancovania tejto stavby,“ doplnil starosta.

Veríme, že v nasledujúcich mesiacoch a rokoch bude slúžiť nové centrum k spokojnosti nás všetkých.

text: RB

**Číslo účtu verejnej bierky:
8311402011/5600**

Ako môžete prispieť?

- Prevodom cez účet
- Vložením peňazí cez poštovú poukážku
- Vložením peňazí na účet v Prima banke v Ružomberku

Kultúrne centrum pod lupou

Na začiatok si povedzme trochu histórie, vysvetlíme si aj, čo všetko v novom kultúrnom centre nájdete.

Zámer na realizáciu stavby Kultúrne a agroturistické centrum regiónu vznikol z toho dôvodu, že pôvodný kultúrny dom, už nebol schopný plniť svoju úlohu.

Išlo o budovu, ktorú dal postaviť ešte Likavsko-hrádovský erár v roku 1805, ako miestnu školu. Boli v nej pôvodne dve učebne a byt učiteľa. K tomuto účelu budova slúžila až do roku 1938, kedy bola za železničnou traťou postavená na mieste vyhoreného mlyna nová škola. Budovu starej školy mládežníci zo Spolku katolíckej mládeže v Stankovanoch, pod vedením správcu miestnej farnosti opravili a prestavali na kultúrny dom a hrávali v ňom ochotní-

ke divadlá. Od tejto rekonštrukcie, ktorá bola ukončená v roku 1942 budova v takmer nezmenenej podobe, plnila úlohu kultúrneho domu až do roku 2010.

Objekt však už dlhodobo nevyhovoval súčasným požiadavkám, nezaizolovaná stavba bola veľmi studená a vlhká a z toho dôvodu, sa prikrčilo k realizácii komplexnej rekonštrukcie pod názvom Kultúrne a agroturistické centrum regiónu.

Nové kultúrne centrum má slúžiť ako centrum mnohých obecných aktivít. Priestory objektu majú byť využívané na organizovanie akcií rôzneho charakteru pre občanov, ako aj jej návštevníkov.

Objekt má podzemné podlažie a tri nadzemné podlažia. Okrem sály sa v ňom nachádzajú miestnosti, ktoré sú určené

na zmysluplné využitie voľného času. V podzemnom podlaží sa počíta napríklad s posilňovňou, miestnosťou na stolný tenis, aerobik, v prízemnom podlaží sú priestory pre klub mladých, priestory pre členov Jednoty dôchodcov Slovenska, bude tam premiestnená hudobná škola, Červený kríž, Dobrovoľný hasičský zbor v Stankovanoch, atď.

Ďalej sú tam priestory pre zabezpečenie prevádzky objektu a v jednej z miestností na treťom podlaží, je úmysel zriadiť i maličké miestne múzeum, v ďalšej miestnosti je v úmysle zriadiť archív, ktorý obci veľmi chýba.

V priestoroch prvého a druhého nadzemného podlažia na ľavej strane objektu sa nachádza sála, vhodná na hranie divadiel, k nej prislúcha javisko, šatňa, balkón, ktorý rozširuje priestory hľadiska. V átriu je bufet a šatňa.

Objekt, čo do pôdorysného usporiadania, je len o máločo

väčší ako pôvodný, za účelom jeho lepšieho využitia, sa však objekt potiahol do výšky.

Hlavná sála sa nachádza v priestoroch prvého a druhého nadzemného podlažia na ľavej strane objektu. Je prístupná z átria a je určená pre usporadúvanie kultúrnych podujatí a tiež ako reprezentačný priestor pre rôzne slávnostné a spoločenské podujatia kultúrneho charakteru.

K sále prislúcha javisko, čím sála môže slúžiť aj ako hľadisko napríklad pri hraní ochotníckych divadiel, alebo pri usporadúvaní iných kultúrno-spoločenských akcií. Možnosti hľadiska rozširuje ešte balkón, ktorý je prístupný z átria a je situovaný do sály.

Projekt má neziskový charakter a investícia sa musí využívať najmenej 5 rokov na svoj účel.

text: Mária Straková

Diaľnica konečne dostala zelenú

Diaľnica medzi Ružomberkom a Martinom bude mať pôvodne naplánovanú trasu údolím popri Váhu pri Kralovanoch a Rojkove. Ministerstvu sa podarilo presvedčiť Brusel.

Európska komisia prijala zmierňujúce opatrenia na životné prostredie pri výstavbe diaľničného úseku medzi Turanmi a Hubovou, ktoré Slovensko dodatočne zapracovalo do projektu.

Akceptovala správu nezávislého odborníka Petra Rotha,

ktorý konštatoval, že údolný variant s dvoma tunelmi Rojkov a Havran nemá významný negatívny dopad na celistvosť chránených území Natura 2000 a populácie medveda a rysa.

Ochranári sú stále proti

Mimovládne organizácie však aj napriek tomu stále presadzujú tunelový variant. Opatrenia pri výstavbe tunela Rojkov s 1800 metrami nepovažujú za dostatočné. Oveľa šetrnejšia k prírode by bola výstavba šesťkilometrového tunela Korbeľka.

Slovensko muselo doplniť trasu o množstvo zmierňujúcich a doplňujúcich technických opatrení, akými sú napríklad aj nové ekodukty, biokoridory, protihlukové steny, zosilnené oplatenie, zábrany proti vtáctvu alebo presunutie stavebnej jamy tunela Rojkov ďalej od vzácneho Rojkovského rašeliniska.

Vďaka tomu, že Brusel tieto opatrenia považuje za dostatočné pre ochranu prírody, bude môcť Slovensko čerpať z európskych zdrojov až 85 percent celej výšky investície, ktorá sa predbežne odhaduje na 700 miliónov eur.

Začať chcú v roku 2015

Ministerstvo dopravy a Národná diaľničná spoločnosť teraz rozpracujú navrhnuté zmierňujúce opatrenia.

Všetky zmeny projektu od roku 2002 musia prejsť procesom posúdenia vplyvu na životné prostredie a zároveň územným a stavebným konaním.

Do týchto procesov chce ministerstvo dopravy zapojiť aj verejnosť z obcí v blízkosti

budúcej diaľnice, ktorá bude mať možnosť zapojiť sa.

„Je to dobrá správa pre celé Slovensko. Vysporiadali sme sa so základnou požiadavkou Bruselu na nezávislé a transparentné hodnotenie vplyvu výstavby tohto úseku diaľnice,“ povedal minister dopravy Ján Počiatek s tým, že s výstavbou by chcel začať v roku 2015.

Environmentálny dozor od budúceho roka

S environmentálnym dozom na území, kde má byť diaľnica, začne ministerstvo už na budúci rok.

„Chceme porovnať funkčnosť niektorých kľúčových opatrení so stavom pred začatím stavebných prác,“ povedal Martin Kóna, hovorca ministerstva dopravy.

Počas výstavby bude na priebeh prác a stavbu dohliadať environmentálny stavebný dozor, ktorého správy bude ministerstvo priebežne zverejňovať.

text: SZ

Nikola Konkoľová ako prvá Slovenka reprezentovala na šachovej olympiáde

Nika Konkoľová z Rojkova, hráčka ŠK Ružomberok, ako prvá Slovenka v histórii reprezentovala telesne postihnutých šachistov v družstve telesne postihnutých (IPCA) na Šachovej olympiáde.

Od Nikolky nemohol nikto očakávať veľké výhry. Na olym-

piádu šla zbierať skúsenosti a dýchať atmosféru hier.

Najlepší súčasný hráč Slovenska Ľubomír Vtáčnik napísal: „Nikola odohraním šiestich partii prispela, že sa družstvo telesne postihnutých zlepšilo zo 75. priečky podľa nasadenia na 67. miesto.

Martin Huba, prezident Slovenského šachového zväzu, po-

vedal: „Sme na Nikolku hrdí, že si vybojovala miesto v zostave telesne postihnutých. Zviditeľnila slovenský šach vo svete.“

Svetlana Gerasimová, ústredný tréner a vedúca ruskej výpravy a 1. viceprezident IPCA, konštatovala: „Nikola vydržala hrať 3 - 4 hodiny s hráčkami, ktoré majú vo svetovom rebríčku o 300 bodov a viac. To je veľmi dobré. Ja ju prosím, aby sa okrem tréningu šachu, začala intenzívne učiť anglický, nemecký a ruský jazyk“.

„Nie som so sebou spokojná! O mojej prvej šachovej olympiáde by som možno mohla napísať knihu. Potešilo ma, že ma Rusky medzi seba prijali. Otvorene so mnou hovorili o našej ďalšej dlhoročnej tímovej spolupráci. Dokonca majsterka sve-

ta Zykina Nadezda mi ponúkla, že ma bude na diaľku trénovať cez internet. Veľmi ma potešilo, ako sa ku mne správali reprezentantky a reprezentanti Slovenska. Z úsmevom sa ku mne hlásil aj pán prezident Slovenského šachového zväzu,“ hodnotí Nika svoje účinkovanie.

„Hrala som na turnaji, kde hrali najlepší súčasní šachisti našej zemegule. To sa zapíše hlboko do mojej pamäti. Atmosféra olympiády je neopísateľne fantastická. Pokúsím sa urobiť všetko pre to, aby som sa mohla ešte niekedy olympiády zúčastniť.“

Najbližšie Svetová šachová olympiáda sa uskutoční v nórskom meste Tromsø.

text, foto: Emil Konkoľ

Nepopulárne dane

Chodíme po chodníkoch, jazdíme po cestách, odpad nám každé dva týždne odvážajú a nemusíme sa starať, čo s ním, večer osvetľujú ulice lampy, Bez týchto bežných vecí a mnohých ďalších

V Stankovanoch sa od nového roka dvíhajú miestne dane a poplatky. Schválili to poslanci miestneho zastupiteľstva na svojom poslednom zasadnutí. Väčšina ľudí si možno oprávnené pošomre, no treba aj vysvetliť, prečo budeme, teda musíme, platiť viac. Z daní, ktoré obec vyberie, vracia aj naspäť v podobe poplatkov za verejné osvetlenie, údržbu trávnatých plôch, ciest, čistenie, elektrickú energiu, ale aj prevádzkové náklady na chod obecného úradu či školy.

Obec si nedávno uviazala na krk ťažký kameň, ktorým je úver na výstavbu kultúrneho domu. A úver musí teraz splácať. Splátky ale natoľko zaťažili obecný rozpočet, že niet inej cesty, ako zvýšiť dane.

Okrem toho obec predala drevo z Obecných lesov na 8 rokov dopredu. Získané peniaze investovala do kultúrneho domu. To však znamená, že na najbližších osem rokov už z Obecných lesov neprí-

si dnes nedokážeme predstaviť bežný život. Odvrátenou stranou tohto pohľadia je, že si za všetko musíme platiť vo forme daní. Dane sú jednoducho cenou za demokraciu.

de do rozpočtu ani cent. Chýbajúce peniaze, ak sa obec nechce dostať do nútenej správy, musí hľadať inde. Našla ich v daniach.

„Nikdy by sme neboli pristúpili k zvyšovaniu daní, keby sme mali inú možnosť. Finančná situácia obce je vážna, zákon nám predpisuje rozstaviť rozpočet tak, aby bol vyrovnaný, teda príjmy obce sa rovnali výdavkom,“ vysvetlil starosta obce Rudolf Baleja.

Zmeny v miestnych daniach a poplatkoch (vyberáme tie najdôležitejšie, ktoré sa dotknú každého občana)

A) Daň z nehnuteľností:

daň z pozemkov

Hodnota pozemkov pre výpočet základu dane:

- 1 m² ornej pôdy 0,314 €
- 1 m² trvalých trávnych porastov 0,0172 €
- 1 m² lesných pozemkov 0,10 €
- 1 m² stavebných pozemkov

18,58 €.

Z toho vyplýva, že za ornú pôdu, ovocné sady alebo plochy s trvalými trávnatými porastmi, od roku 2013 budeme platiť 0,70 percent zo základu dane (v roku 2012 to bolo 0,30 percent).

- Za zastavané plochy a nádvorie budeme platiť 0,70 percent zo základu dane.

- Za záhrady 0,70 percent so základu dane (0,40 percent v roku 2012).

-Za lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a ostatné hospodársky využívané vodné plochy 1,40% zo základu dane (0,80 percent v roku 2012).

-Za stavebné pozemky 0,70% zo základu dane (0,40 percent v roku 2012).

daň zo stavieb

Ročná sadzba dane zo stavieb je 0,033 € za každý aj začatý mesiac štvorcový zastavanej plochy. Od 1. januára 2013 sa zvyšuje daň za stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu na 0,16 € za každý aj začatý m² zastavanej plochy. (0,09 € v roku 2012)

Daň za stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej

produkcie na 1,60 € (0,9 € v roku 2012).

Daň za stavby rekreačných a záhradkárskeho chat a domčekov na individuálnu rekreáciu na 0,53 € (0,30 € v roku 2012).

Daň za samostatne stojace garáže postavené mimo bytových domov na 0,53 € (0,30 € v roku 2012).

Daň za priemyselné stavby, stavby, slúžiace energetike, stavby, slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu na 1,60 € (0,90 € v roku 2012).

f) stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a zárobkovou činnosťou na 1,58 € (0,90 € v roku 2012).

g) ostatné stavby na 1,58 € (0,9 € v roku 2012)

B) Daň za psa

Od nového roka budeme platiť za jedného psa 9 eur oproti súčasným 6 eurám.

C) Poplatok za odvoz komunálneho odpadu

Jedna osoba za jeden deň zaplatí za odvoz odpadu 0,04 eura. Ročne to je 14,60 eura na jednu osobu v domácnosti. Doteraz sme platili 14,05 eur za osobu.

text: SZ

Stavebné povolenia zdraželi

Vláda Slovenskej republiky nedávno schválila zvýšenie správnych poplatkov.

Bežného občana sa zmeny dotknú napríklad pri vybavovaní stavebného povolenia.

Zmenu pocíti aj pri žiadosti o výpis z matričnej knihy, overovaní úradných dokumentov napríklad pred svadbou alebo si chce dať úradne potvrdiť maturitné vysvedčenie, či výučný list. Úradné overovanie zdraželo od októbra trojnásobne.

S platením vyšších poplatkov sa ľudia stretávajú najviac na mestských a obecných úradoch. Ich zvýšenie teda nie je na návrh stankovského obecného úradu alebo poslancov, ale tých najvyšších, z Národnej rady SR.

text: SZ

VÝBER NAJBEŽNEJŠÍCH SPRÁVNÝCH POPLATKOV A ICH ZMENY

Úkon	Poplatok od 1.10.2012	Pôvodná výška poplatku
Osvedčenie podpisu na listine alebo na jej rovnopise, za každý podpis	1,50 eur	0,50 eur
Osvedčenie odtlačku úradnej pečiatky a úradného podpisu, za každý odtlačok a za každý podpis	5 eur	3 eurá
Žiadosť o stavebné povolenie stavby na bývanie a na zmeny týchto stavieb pred dokončením – na stavbu rodinného domu s obostavaným priestorom podľa projektovej dokumentácie do 600 m ³ vrátane	33 eur a za každých ďalších začatých 100 m ³ obostavaného priestoru 20 eur	33 eur
Žiadosť o stavebné povolenie stavby na bývanie a na zmeny týchto stavieb pred dokončením – na stavbu bytového domu s obostavaným priestorom podľa projektovej okumentácie do 3000 m ³ vrátane	750 eur a za každých ďalších začatých 1000 m ³ obostavaného priestoru 250 eur	66 eur
žiadosť o povolenie na stavbu garáže (1-2 miesta)	30 eur	23 eur

Rozkvitnutá spomienka na leto

Hoci už záhrady pokrýva snehová prikrývka, podme si na chvíľu spomenúť na to, ako vyzerali naše záhrady zaliatie kvitnúcimi kvetmi.

Komisia pre kultúru a šport pri obecnom úrade mala aj v tomto roku vo svojom programe výber najkrajších záhradok v obci. A tak v päť členom zložení komisie prezerala naozaj peknú farebnosť

kvetín, záhonov a skaliek, ktoré skrášľovali okolie domčekov v obci.

Bolo naozaj ťažké vybrať tie najkrajšie, no po dlhom zvažovaní vybrala komisia tri najkrajšie a v tomto roku udelila aj cenu pre chalupárov.

Medzi najkrajšie patrili :

Jozef Petrek č.239

Božena Ďubáková č.282

Daniela Húsková č.465

Pavol Huntoš č.196 - chalupárska cena.

Všetci ocenení boli pozvaní na obecný úrad, kde boli ocenení peknou knihou z rúk starostu obce a s poďakovaním za prezentáciu nielen svojho domčeka, ale celej obce. K blahoželaniu a poďakovaniu sa pripája aj komisia.

text: Vendelín Čieško
foto: Ján Buliak

Uctili sme si múdrosť starších

Mesiac október je už tradične venovaný úcte k šedínám a múdrosti starším.

Aj v našej obci sme si uctili seniorov, tento rok pripravila komisia kultúry v spolupráci s obecným úradom príjemný program vysielaný cez obecný rozhlas pre sedemdesiatnikov a vyššie ročníky.

Úctivý pohľad a slovo, pomocnú ruku či našu ústretovosť si zaslúžia aj pre to, lebo v živote niečo preskákali, čerpáme od nich veľa dobrých vecí a bohatých skúseností, ktoré nás neraz posunú vpred a otvoria nové ob-

Naši seniori si mohli špeciálne pripravený program počuť aj cez obecný rozhlas, v ktorom vystúpili žiaci ZŠ a členovia kultúrnej komisie. K seniorom sa prihovoral v slávnostnom prihovore aj starosta obce.

Nuž uprimne, patrí im srdečná vďaka od nás občanov za všetko čo pre nás a pre našu obec svojimi rukami urobili. Prajeme im do budúcnosti ešte veľa zdravia, vela elánu do života a krásnych nerušených a pokojných slnečných dní.

text: Vendelín Čieško
foto: Ján Buliak

» Vysielanie programu pre seniorov

Vítame medzi nami

Ondrej Brodňanský » júl
Matej Kicák » júl
Richard Koreň » október
Sofia Uhliarová » október
Matúš Gašper » november

Opustili nás

Ludovít Karcol » august
(47 rokov)
Anna Buliaková » október
(76 rokov)
Ján Knapčík » november
(88 rokov)

Manželstvo uzavreli

Michal Chomist a Michaela Kulihová » júl
Rudolf Bražina a Katarína Hoždorová » september
Zuzana Lacková a Michal Zeleznák » október
Peter Straka a Andrea Gálová » október

» O diviakoch pod vianočnou jedličkou

Mal som asi pätnásť rokov, keď som sa vybral do lesa po vianočnú jedličku. V lesoch okolo Stankovian rástlo málo jedličiek a aj tie, ktoré sa tu našli, neboli veľmi vhodné ako vianočný stromček. Preto som sa vybral na Brodnianske lúky, ktoré sú asi dva kilometre od Žaškova.

Snehu vtedy bolo málo, len taký poprašok. Keď som dorazil na miesto, márne som hľadal jedličku. Nebolo tam žiadnej. Vlni ich niekto vyrúbala a nasadil nové, no tie mali len okolo 30 centimetrov.

Nezostávalo nič iné, len vyšplhať na nejakú väčšiu jedličku a spáliť vrcholec. Vybral som si 15 metrovú jedľu. Keď som začal píliť, začul som pod nohami krochkanie. Za diviakom, ktorý vyrýval nosom zem o chvíľu dobehli ďalšie dva. Dlho ich to asi nebavilo, pustili sa do bitky. Váľali sa po zemi, kvíkali a hrýzli sa.

Bojom sa unavili, tak stíchli a uložili sa rovno pod strom, na ktorom som zostal uväznený. Pomaly ale začalo zapadať slnko, diviaky sa ani nepohli a ja som bol už na kosť premrznutý. Preto som sa rozhodol, že vrcholec dopílim.

Bol som rád, že zvieratá si ma nevšímali, no v tom mi vrcholec spadol na zem. Prestrašený som pozoroval, ako sa diviaky s kvikotom pelešia a pomaly sa strácajú v neďalekom lese.

Osmelil som sa zísť dole a s malou dušou zdvíhal jedličku s obavou, že sa pádom zlomila. Našťastie bol vrcholec v poriadku a ja som sa už za tmy spokojne vrátil domov.

text: Anton Chorvát

Margaréta Hockicková: „Deti majú očka ako jagavé hviezdy.“

Základnú a materskú školu vedie od septembra nová pani riaditeľka. Margaréta

ty Hockickovej sme sa pýtali, ako na ňu zapôsobili naše deti, ale zaujímalo nás na-

príklad, čo je nové v škole a aké sú plány novej pani riaditeľky.

»Kde ste učili predtým, ako ste prišli do Stankovian?»

Moje posledné 5 ročné pedagogické pôsobenie bolo v ZŠ s MŠ Lisková, kde som učila v materskej škole, keďže moje vzdelanie je aj pre túto kategóriu. Nakoľko mám aprobáciu aj pre 1.stupeň ZŠ, bola to predovšetkým trieda s najstaršou vekovou skupinou. Pred pôsobením v Liskovej som učila v Základnej škole v Dúbrave, ako učiteľka 1.stupňa.

»Aké boli prvé „otúkávačky“ s obcou, deťmi?»

S deťmi som si začala budovať vzťah od prvej chvíle na zahájení školského roka 2012/2013. Postupne sa spoznávame, učíme sa navzájom rešpektovať. Pri spoločných školských akciách sa stretávame aj s deťmi z MŠ, takže aj tu už existuje isté puto a je veľmi milé, keď mi z diaľky mávajú.

»Poznali ste Stankovany lepšie aj pred tým, ako ste sem nastúpili?»

Moje prvé formálne stretnutie bolo až na výberovom konaní. Stankovany boli pre mňa veľkou neznámou aj keď všetky deti majú jagavé hviezdičky miesto očíek, túžia spoznávať a objavovať nepoznané a tak sa snažím k nim si nájsť cestu.

»Aké sú prvé úlohy, ktoré máte teraz pred sebou?»

Tak ako v každom povolaní na vedúcej funkcii je dôležité mať správnu písomnú dokumentáciu. Súčasné výdobytky dnešnej doby ako napr. internet, PC mi to uľahčujú. Zá-

roveň je dôležité pracovné pohodlie ako zamestnancov školy, tak aj samotných detí, preto je to jedna z najdôležitejších mojich úloh, o ktoré sa budem snažiť počas celého môjho pôsobenia.

»Ktorú z nich považujete za najnáročnejšiu?»

Školstvo vo všeobecnosti patrí medzi poddimenzované rezorty. Financie chýbajú všade, ale v školstve je to citelne v každej oblasti. Získavanie finančných prostriedkov pre našu školu je preto tá najnáročnejšia úloha. Budem sa snažiť navýšiť náš rozpočet predovšetkým podávaním projektov. Podali sme už sedem projektov. V jednom sme boli úspešní a získali sme od MONDI SCP 2 255 eur na úpravu školského dvora, dva projekty boli neúspešné. Na vyhodnotenie 4 projektov ešte čakáme. Aj takýmto spôsobom môžeme riešiť najpálčivejšie otázky ako je školský dvor či materiálne zabezpečenie školy a šetriť tým rozpočet školy aj obce.

»Ako vnímate budúcnosť malotriedok? Myslíte si, že má zmysel pre samosprávy ich udržiavať?»

Je mi veľmi ľúto, že v obci sú deti, ktoré navštevujú inú materskú alebo základnú školu. Verím, že sa nám spoločne podarí zvýšiť kapacitu materskej školy a tým uspokojíme požiadavky všetkých rodičov.

Naša základná škola ponúka rovnaké možnosti vzdelávania ako iné základné školy. Našou prednosťou je 100% kvalifikovanosť všetkých pedagógov, a to

aj v cudzojazyčnom vzdelávaní.

Deti pod odborným vzdelávaním pani učiteľky Mgr. Zuzany Šurinovej sa učia už v materskej škole anglický jazyk, čo im umožňuje ľahšie zvládnuť anglického jazyka pri nástupe do 1.triedy. Taktiež sme posilnili hodinovú dotáciu vo výučbe angličtiny. Aj keď naša škola patrí medzi neplnoorganizované školy, určite nemôžeme hovoriť o nižšej úrovni vzdelávania, čo nám dokazujú výborné výsledky našich žiakov.

V anglickej okresnej olympiáde sa podarilo umiestniť Jakubkovi Lacovi a Klaudinke Kytasovej do 10.miesta. Je to o to väčší úspech, že každú školu zastupovali 2 žiaci. Je veľký rozdiel, keď vyberáte zo 6 žiakov ako zo 40 alebo 50 deťí, ako to je na väčších školách. Vo výtvarnej súťaži nás úspešne reprezentovala Pavlínka Vaštíková a Mária Viviana Urbanová, ktoré uspeli na krásnom 2.mieste.

Tak ako je veľká prestíž mať v obci kostol a vlastnú farnosť, je veľkým prínosom mať i vlastnú školu. Každému, komu záleží na rozvoji a prezentovaní obce na verejnosti, svoje dieťa určite umiestni do miestnej školy. Každého Stankovana určite poteší, keď uvidí úspechy či už na okresných alebo iných súťažiach žiakov miestnej školy. Je iné, keď žiak reprezentuje inú školu. Taktiež kultúrne akcie v obci pripravujú predovšetkým deti navštevujúce školu v Stankovanoch a každý rodič alebo starí rodičia radi uvidia svoje ratolesti.

Nakoniec, priateľské vzťahy si deti vytvárajú predovšetkým v škole, ktoré pretrvávajú

do budúcnosti. Pri výbere inej školy dieťa izolujeme od rovesníkov v bydlisku. Cestovaniu v neskoršom veku či už do školy alebo práce sa určite nevyhnú. Preto pri výbere školy pre svoje deti by mal každý zvážiť aj tieto aspekty. Niektorí si neuvedomujú výhodu školy v bydlisku. Verím, že kompetentní v tejto otázke budú brať ohľad.

» Aké máte plány do budúcnosti na zlepšenie úrovne vzdelávania, všeobecný rozvoj a atmosféry v škole?»

Verím, že úspechy, ktorými sme začali tento školský rok, budú pokračovať. Je veľmi dôležitá spolupráca školy so starostom a obecným zastupiteľstvom, radou školy a samotnými rodičmi, preto je dôležité, aby sa všetci podieľali na aktívnom živote ZŠ s MŠ v Stankovanoch, pri riešení problémov. Uvítam pomoc pri podávaní projektov, spoločných aktivitách alebo v návrhoch do budúcnosti. Naša web stránka sa len rozbieha, ale verím, že sa stane nápomocnou pri informovanosti širokej verejnosti o našom školskom živote.

Novej pani riaditeľke prajeme veľa síl v krásnej i keď náročnej a zodpovednej práci a aby boli stankovské deti neustály hnací motor, ktorý bude dodávať chuť kresť z nich múdrych a čestných ľudí.

Novinky z farského života

» Oltár na pôvodnom mieste

Neogotické oltáre z dielne majstra Stuflessera zobia už dlhé roky náš kostol.

V pokoncilovom čase bola však na Slovensku snaha, príliš zjednodušiť kostoly, kde by vynikal iba oltár /obetný stôl/ a všet-

ko ostatné malo ísť do ústrania. II. Vatikánsky koncil v liturgickej reforme naozaj zvýrazňoval podstatu oltára, ale /ako sa mylne chápalo/ nekázal ostatné oltáre zničiť, či znehodnotiť. V našom kostole sa, chvalabohu, boč-

né oltáre „iba“ otočili a z nich sa vybral hlavný motív a umiestnil sa na stenu, kde pôvodne stali oltáre. V súčasnosti je aj v Cirkvi snaha vrátiť sa k prameňom, oprášiť to, čoho sme sa veľmi ľahko zriekli.

Bočné oltáre, boli odsunuté, napustené konzervačným prostriedkom proti červotočom a následne sa vrátili na pôvodné miesto, kde sa vyzdvihli do pôvodnej výšky, čo umožnili vyrobené podstavce. Poškodené steny boli omietnuté a následne aj vymalované. Akumulačné pece, boli premiestnené tak, aby bol dostatočný priestor aj pre oltáre aj pre lavice.

Poďakovanie patrí všetkým chlapom za ich námahu a čas, ktorý strávili pri týchto prácach. Ženám, ktoré upratali kostol a kuchárkam v ZŠ s MŠ za pripravené obedy.

Posledné úpravy sa týkali hlavného oltára. Oltár bol mierne

odtiahnutý a natretý prostriedkom proti škodcom. Následne sa rozšíril liturgický priestor okolo bohostánku tak, že sa dorobili stupne a vytvoril sa širší priestor. Schodík pred bohostánkom bol veľmi úzky a pokľaknutie bolo problémové.

Na rozšírený priestor sa v krátkej dobe umiestnia sedes a stolce pre miništrantov. Obetný stôl sa mierne posunie dozadu, aby sa liturgia slávila v presbytériu kostola a nie v lodi kostola.

Všetky tieto úpravy sa nemôžu vnímať ako prestavba, alebo reforma, ktorá momentálne letí. Tieto úpravy sú väčším „upratovaním“ aby všetko bolo na svojom mieste, v zmysle liturgických predpisov a hlavne, aby sme v roku Viery, keď často počujeme: „Dedičstvo otcov, zachovaj nám Pane“ tieto slová naplnili tak, že si budeme vážiť a chrániť dedičstvo predkov, ktoré nám zanechali v chráme.

» Reštaurovanie krstiteľnice

Pôvodná krstiteľnica bola dlhé roky „odložená“ na povale kostola. V kostole však má mať čestné miesto baptistérium – krstiteľnica, miesto, kde sa človek stáva kresťanom.

Podľa dobových fotografií (vďaka pánovi Milanovi Belkovi), sa z dreva vyrobila chýbajúca vrchná časť. Socha Krista, ktorého krstí Ján Krstiteľ sa nezachovala a v súčasnosti niet finančných prostriedkov na výrobu repliky.

Momentálne je krstiteľnica u pani Adely Hubčíkovej, ktorá reštauruje pamiatky doma i v zahraničí. Viackrát bola nominovaná na cenu ministra kultúry a nedávno jej aj táto cena bola udelená za reštaurátorskú prácu na Oravskom hrade. Som rád, že prijala ponuku pomôcť aj nám.

Mnohí ľudia a ružencové spoločenstvá finančne pomohli (napr. bohužnáma darovala listové zlato, ktorým sa krstiteľnica bude zdobiť), takže krstiteľnica by už mohla opäť zaujať dôstojné miesto v kostole na Vianoce.

V budúcnosti máme v pláne obnoviť aj bohostánok, z ktorého sa nezachovala podstatná časť a aj spomínané súsošie Ježiša a Jána Krstiteľa. Podarilo sa nám skontaktovať s p. Filipom Stuflesserom, ktorý je potomok výrobcu nášho interiéru. Tradičia rodu pokračuje známou Tyrolskou dielňou, z ktorej vychádzajú skvosty umenia. P. Stuflesser

» Tri krásne monštrancie

V našej farnosti sú až tri zlaté monštrancie. Bohužiaľ – dve z nich sa nedali vôbec použiť.

Poškodenie bolo v takom štádiu, že reštaurátor – zlatník konštatoval, že ešte v takom zlom stave nič neopravoval.

Momentálne sú všetky tri monštrancie v plnej kráse a budú dôstojne oslavovať Eucharistiu. Srdečná vďaka pa-

tri bohužnámemu darcovi, ktorého veľmi trápil zlý stav monštrancii.

Na svoje náklady zaviezol monštrancie do reštaurátorskej dielne a uhradil opravu v plnej výške, ktorá, samozrejme, nebola malá. Nech mu to odplatí Ten, na ktorého oslavu sa budú monštrancie používať.

text, foto: Miloš Labaš

» Monštrancia (z lat. monstrare – ukázať) je nádoba na vystavenie Oltárnej sviatosti. Vľavo pred reštaurovaním, vpravo po.

Stankovské priezviská v 20. a 21. storočí

Pred časom sa v Stankovských zvestiach objavovali na pokračovanie články o priezviskách v Stankovanoch od 16. do 19. storočia. To inšpirovalo Jána Lysého, aby zozbieral aj najnovšie priezviská, ktoré sa vyskytujú v našej obci, a to v 20. a 21. storočí. Výsledky jeho práce teraz uverejňujeme.

Bajčí - priezvisko sa prvýkrát spomína v roku 1928. Jeho prvý nositeľ pochádzal zo Žažkova okres Dolný Kubín.

Balogh - v matrike je takéto priezvisko zapísané v roku 1903 a prvý nositeľ prišiel z Ružomberka.

Balvoň priezvisko sa prvýkrát vyskytuje v roku 1960. Jeho prvý nositeľ pochádza z Budatína okres Žilina.

Baláži priezvisko sa prvýkrát vyskytuje v stankovských matrikách v roku 1968. Jeho prvý nositeľ pochádza zo Sládkoviec, okres Nitra.

Barbuš priezvisko sa prvýkrát spomína v roku 1935. Jeho prvý nositeľ pochádzal z Hubovej.

Bartoš - zmienka o tomto priezvisku je z roku 1941 a prvý nositeľ prišiel z Ružomberka - Bieleho Potoka.

Bednár priezvisko sa prvýkrát spomína v r. 1971. Jeho prvý nositeľ prišiel do našej obce z Trstenej.

Bražina priezvisko sa vyskytovalo už v 19. storočí no len krátko. V 20. storočí sa objavilo znova v roku 1979. Jeho prvý nositeľ Rudolf Bražina sa do našej obce priženil z obce Švošov.

Brna - priezvisko sa prvýkrát spomína v r. 1979. Jeho prvý nositeľ Peter Brna vyrastal v Kľačovanoch, rodičia pochádzali z Vrútok.

Brodňanský - toto priezvisko sa prvýkrát spomína v roku 1945. Jeho prvý nositeľ sa do našej obce prisťahoval zo Žažkova, okres Dolný Kubín. V súčasnosti sa už nevyskytuje.

Brtko - prvý záznam je z roku 1986 a prvý nositeľ pochádzal z Likavky.

Bruk - prvýkrát sa spomína v roku 1993. Priezvisko pochádza z Hubovej.

Božek - prvýkrát sa spomína v roku 1953. Jeho prvý nositeľ pochádzal zo Strečna okres Žilina.

Čillík - prvý záznam je v roku 1968 a prvý nositeľ pochádzal z Ružomberka - Rybárpola.

Dauda - prvýkrát sa spomína v roku 1993. Prvý nositeľ prišiel do našej obce z Komjatnej, okres Ružomberok.

Demikát - prvýkrát sa spomína v roku 1947. Jeho prvý nositeľ prišiel z obce Turany, okres Martin.

Domský - zápis v matrike je v roku 1906 a prvý nositeľ prišiel z Lubochne.

Dubovec - prvýkrát sa spomína v roku 1918. Jeho prvý nositeľ prišiel údajne zo Žažkova, okr. Dolný Kubín.

Fekeč - zápis v matrike je z roku 2000. Prvý nositeľ pochádza z Turian.

Gallo - prvýkrát sa spomína v roku 1968. Jeho prvý nositeľ prišiel do našej obce zo Švošova, okres Dolný Kubín.

Gazdík - prvá zmienka je z roku 1992 a jeho nositeľ prišiel k nám z Hrboltovej, okres Ružomberok.

Hlasica - prvá zmienka v matrikách je v roku 1938, jeho nositeľ prišiel k nám z Čičmian v okrese Žilina.

Huntoš - prvá zmienka v matrike je z roku 1986, priezvisko pochádza zo Sliačov pri Ružomberku.

Húska - prvá zmienka je z roku 2001, priezvisko pochádza z Lubochne.

Chlústa - prvýkrát sa spomína v roku 1960. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Lipt. Osady.

Ivanov - prvýkrát sa spomína v roku 1970. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Liskovej.

Kicák - prvýkrát sa spomína v roku 2007. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Hubovej.

Koňak - prvýkrát sa spomína v roku 1961. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel zo Spišskej novej Vsi.

Kachút - prvýkrát sa spomína v roku 1948. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Kľačovan, okres Dolný Kubín.

Králik - prvýkrát sa spomína v roku 2001. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z L. Revúc.

Knapčík - prvýkrát sa spomína v roku 1951. Prvý nositeľ prišiel zo Zákamenného okres Námestovo. V súčasnosti už žiadny žijúci nositeľ tohto priezviska v obci nemá bydlisko.

Kuliha - prvýkrát sa spomína v roku 1995. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Černovej pri Ružomberku.

Koleják - prvýkrát sa spomína Tomáš Koleják v roku 1945. Prišiel z Liesku, okres Námestovo.

Kendera - prvý záznam je z roku 1942. Prvý nositeľ tohto priezviska prišiel z Bieleho Potoka.

Kozák - prvýkrát sa spomína v roku 1951 a prvý nositeľ priezviska prišiel zo Sučian okres Martin.

Kliment - prvýkrát sa spomína v roku 1996 a prvý nositeľ prišiel z Lubochne.

Košťan - prvýkrát sa spomína v roku 2008 a rodina pochádza z Turian okres Martin.

Kratochvíl - prvýkrát sa spomína v roku 1952 a priezvisko pochádza z Moravy.

Krajínčák - prvá zmienka je z roku 1956. Prvý nositeľ pochádza z Ústia na Orave okres Námestovo, jeho rodičia sa neskôr presťahovali do Hlohovca.

Krištof - prvá zmienka je z roku 1956, prvý nositeľ pochádza z Kysuckého nového mesta.

Kytas - prvá zmienka je z roku 2005 a prvý nositeľ priezviska prišiel zo Žažkova okr. Dolný Kubín.

Klimo - prvá zmienka je v roku 1983 a prvý nositeľ priezviska pochádza z Liptovskej Štiavnice.

Kapusta - prvá zmienka je v roku 2007, prvý nositeľ priez-

viska pochádza z Turian, okres Martin.

Kubačka - prvá zmienka je v roku 2009, prvý nositeľ priezviska pochádza z Kľačovan okres Dolný Kubín.

Kováčik - prvýkrát sa spomína v roku 1948 a pochádza z Tatranskej Polianky okr. Poprad.

Kajda - priezvisko sa prvýkrát spomína v roku 1954 a prvý nositeľ prišiel z Liptovskej Lúžnej.

Karcol - sa do Stankovian prisťahoval v roku 1980, prvý nositeľ priezviska pochádza z Párnice okres Dolný Kubín.

Kalman - prvýkrát sa spomína v roku 1965, prvý nositeľ pochádzal z Istebného, okres Dolný Kubín. V súčasnosti už žiadny nositeľ tohto priezviska nemá v obci bydlisko.

Kudera - prvýkrát sa spomína v roku 1952, prvý nositeľ prišiel z Hubovej. Priezvisko vymrelo po meči.

Kotek - prvýkrát sa spomína v roku 1938. Prvý nositeľ prišiel v z Martina. Priezvisko vymrelo po meči.

Junas - prvá zmienka je v roku 1963 a prvý nositeľ priezviska prišiel z Kláštora pod Znievom okres Martin.

Janečko - prvá zmienka je z roku 1992. Prvý nositeľ pochádza z Liptovských Revúc.

Ličko - prvá zmienka je z roku 1944. Prvý nositeľ pochádza z Trstenej, okres Tvrdošín.

Lasák - prvýkrát sa spomína v roku 1993 a prvý nositeľ prišiel z Kvačian, okres Liptovský Mikuláš.

Lepeta - prvá zmienka o tomto priezvisku je z roku 1950 a prvý nositeľ prišiel do našej obce z Párnice v okrese Dolný Kubín.

Lucký - prvýkrát sa spomína v roku 1960 a prvý nositeľ prišiel z Trstenej okres Tvrdošín.

Laurinec - prvýkrát sa spomína v roku 1960 a prvý nositeľ prišiel z obce Potok okr. Ružomberok.

Laco - prvýkrát sa spomína v roku 1997 a prvý nositeľ prišiel z Tvrdošína.

V budúcom čísle pokračujeme priezviskom Málík

text: Ján Lysý

Baraskulina skala

Asi 700 metrov od osady Podšíp a asi 300 metrov nad prameňom potoka Periská, nachádza sa taká malá turistická atrakcia nazvaná Baraskulina skala. Mnohí návštevníci Podšípu a Šípu sa tam zastavia, vstúpia do jaskyne a urobia si niekoľko fotiek na pamiatku.

Už dávnejšie som sa zaoberal myšlienkou zistiť, či je o tejto jaskyni niekde nejaká písomná zmienka. Preštudoval som kroniku obce Stankovany. Informoval som sa u kronikára obce Hubová pána Karola Okála, ktorý už dávnejšie viedol aj kroniku Stankovian, navštívil som aj Liptovské múzeum v Ružomberku, ale nikde nie vedečný nijaký záznam o tejto jaskyni a jej tajomnej obyvateľke, ktorá tam krátko bývala.

Rozhodol som sa, že to skúsím v Slovenskom múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši. Tam sa ma veľmi ochotne ujal jeden pracovník múzea. Zaviedol ma do knižnice, kde sú uložené knihy o jaskyniach celého sveta. Po dlhšom hľadaní našiel

knihu, v ktorej bol uvedený niekoľko riadkový článok nazvaný Baraskulina jaskyňa.

V článku však chýba vysvetlenie, prečo má takýto názov a chýbala aj zmienka o žene, ktorá v nej kedysi bývala. Preto budem v tomto článku písať to, čo veľakrát rozprávali najstarší obyvatelia Podšípu Ondrej Škuta starší a Jozef Škuta. Stalo sa to takto:

Asi v roku 1885 prišla do obce Stankovany jedna staršia žena, pravdepodobne z cudziny. Nikto jej nič nerozumel, túla sa niekoľko dní po dedine. Jedného dňa ju priviedla akási Stankovka do osady Podšíp a povedala, že ju poslal richtár, aby sa o ňu postarali obyvatelia Podšípu.

Obyvatelia sa jej ujali, taký bol zvyk v osade, dali jej jedlo, ale ubytovať ju v domoch nemohli, lebo v malých domčekoch bývalo aj 10-12 ľudí a nebolo miesto. Bývala po humnách a šopách. Bola už neskorá jeseň a obyvatelia sa pýtali, kde bude v zime bývať. Horko ťažko sa od nej dozvedeli, že pochádza z niektorých z balkán-

ských štátov, vraj z Hercegoviny a volá sa Baraskula.

Niekoľko ľudí prišiel s nápadom, že neďaleko osady je jaskyňa, v ktorej by mohla prezimovať. Nápad sa ľuďom zapáčil, tak sa hneď dali do práce. Chlapi z dosák urobili pričnu, zhotovili jednoduchý stôl. Ženy urobili slamník a dali jej aj perinu. Kdesi zohnali plechovú piecku a v jaskyni umiestnili tak, že dymovú rúru vyviedli otvorom v jaskyni smerom na Diarovú. Dali tam aj sud na vodu a nanosili vodu. Podonášali potrebné náčinie na varenie a rôzne potraviny. Dreva tam bolo nadostač. Do vchodu jaskyne upevnili deku. Keď sa v piečke zakúrilo, bolo tam pomerne teplo a príjemne.

Ľudia ju tam pravidelne navštevovali, ale aj ona občas prišla do osady, kde jej dávali mlie-

ko, sladké aj kyslé, ktoré mala veľmi rada. V apríli sa v osade ale neukázala, tak sa niekoľko obyvateľov za ňou vybralo, ale v jaskyni nebola. Začali ju všetci po celom okolí hľadať, ale nikde ju nenašli. Informovali sa aj v okolitých dedinách, ale ani tam takú ženu nevidel. Nakoniec prišli k záveru, že odišla naspäť do Hercegoviny.

Keď sa niekedy pri debatách medzi obyvateľmi o tejto žene hovorilom ľudia sa pýtali: „Prečo táto žena, tak ďaleko, až na Slovensko, prišla?“ Ondrej Škuta a Jozef Škuta sa popod fúz usmiali a hovorili: „Možno hľadala svojho otca. Veď aj naši Slovenský chlapi v rámci rakúsko-uhorskej armády slúžili v balkánskych štátoch a mali tam aj frajerky. Veď aj my sme tam slúžili.“

text: Anton Chorvát

Stankovskú mrvenicu sa učili tancovať aj Bratislave

Asi málokto vie, že koncom októbra sa v Bratislave stretli milovníci folklóru na podujatí s názvom Tanečný dom, kde sa učili základné prvky jednotlivých tancov podľa dedín. Tento rok zaradili do programu aj Stankovany.

A veruže sa učili aj tanec zo Stankovian. Obec Stankovany predstavili ako dolnoliptovskú obec založenú na oboch stranách úzkeho údolia Váhu, známumu pltníctvom a tvrdým nárečím; vzniknutú v 15. storočí, ktorej okolie je bohaté na minerálne pramene. Tradič-

né tance dolnoliptovskej obce Stankovany sú mrvenica (do výskoku- čardáš, stankovská šikovná) šatkovec, koleso, odzemok, tračky, šúchaná (valčík) a polka.

Tanečného domu, kde sa učila známa stankovská mrvenica starších aj mladších, sa zúčastnilo viac ako 150 ľudí z rôznych oblastí Slovenska.

Hlavnými organizátormi boli Dragúni. Táto tanečná skupina prezentuje tradičné tance viacerých regiónov Slovenska v takej podobe, ako sa tancovali vo svojom prostredí. Dragúni okrem Husľovačky pravidel-

ne účinkujú na domácich aj zahraničných festivaloch.

Popis tanca Stankovská mrvenica obmena šikovnej

Tancuje sa veľmi vrtko až šialene „ako na dolnej Orave“. Strieda sa neustále spev bez hudby v pomalšom tempe a hrané melódie v rýchлом tempe.

Predspevuje muž aj žena. Po predspeve sa chytí predspevák do páru- tesné pravobočné držanie. Krútenie je rýchle, neskôr tanečníci tancujú oproti sebe typické motívy, zaujímavosťou je jednoduchý ženský čapáš, mo-

tívy sú doplnené potleskami aj prídupmi. Po samostatnom cifrovaní sa vracajú do páru, alebo ide opäť predspev. Zmena smeru v krútení je výrazne doperovanie na dvoch nohách na mieste, pri prenesení váhy z jednej nohy na druhú na tri doby.

Na októbrovom tanečnom dome sa učili okrem tancov zo Stankovian aj tance z Komjatnej a Horných Pršian (okres Banská Bystrica), ktoré učila Barbora Morongová a Fero Morong.

text: Miroslava Ivanová, Jakub Filipko

Aký bol uplynulý futbalový rok?

Hodnotenie futbalového roka 2012 prináša so sebou mnoho protichodných pocitov, ktoré však neúprosne odrážajú realitu dnešného života. Súčasná doba všeobecne športu príliš nepraje. Mladí ľudia majú svoje priority a šport tam väčšinou abscentuje. Doprosovať sa potom niekomu, aby si prišiel zašportovať, aby si zahral futbal za svoju obec sa stáva tvrdou realitou nielen u nás.

A mužstvo

Úvodná myšlienka sa spája hlavne s účinkovaním nášho „A“ mužstva. Už koniec sezóny 2011/12, v ktorej sme skončili na 5.mieste, signalizoval, že niečo nie je v poriadku. Aj napriek vytvoreným kvalitným podmienkam na prípravu, až niekedy nepochopiteľne absentoval tréningový proces. Vyhovárať sa na to, že mužstvo nemalo trénera neobstojí. Kto má rád futbal, dokáže trénovať aj sám. Záujem hráčov až na niekoľko výnimiek končil ešte pred futbalovým ihriskom, ktoré až veľmi často zívalo prázdnotou. Ešteže na ňom trénovali žiaci.

Výsledkom tohto stavu bolo to, že sme dlho zvažovali prihlášku do sezóny 2012/13. Nakoniec sme mužstvo prihlásili v presvedčení, že sa chlap-

ci predsa len zomknú a potiahnu za jeden koniec. Žiaľ, zostalo len pri prianí. Do karát nám potom nezahrli ani dlhšie zdravotné absencie Straku Juraja, Gašpera Maja, Matejka Juraja či Laurinca Mariána. Nahradiť ich bolo viac ako zložitá. A výsledky to len potvrdili... Vysoké prehry v Hrboltovej a Ivachnovej, vysoká domáca prehra s L.Vlachmi nám nastavili zrkadlo s otázkou, čo to vlastne hráme? Ešte šťastie, že sme ako tak zachránili posledné tri stretnutia, ktoré aspoň čiastočne napravili dojem. Priebežné 7.miesto po jeseni so ziskom 8 bodov je však žalostne málo!

A to sme si na začiatku roka dali za cieľ, že zabojujeme o postup do 2.triedy. Veď podmienky na to boli.

V kontexte týchto nie príliš radostných konštatovaní, vyznieva až neuveriteľne fakt, že sme počas letnej prestávky vyhrali futbalový turnaj v Hubovej. Domáci celok sme porazili hneď v prvom zápase 2:0 a vo finále sme porazili Švošov na pokutové kopy. Úspech je o to cennejší, že obaja naši súper hrajú v 1. a my v 3.triede. Hráči ukázali hlavne sebe, že futbal vedia hrať a vedia aj zabojuvať. Žiaľ, tento pozitívny moment sa nestal tým impulzom, kto-

rý by chlapcov naštartoval. Plamienok optimizmu zhasol veľmi rýchlo...

Aj napriek všetkému tu treba spomenúť a pochváliť tých chlapcov, ktorí tú káru ťahajú v dobrom aj zlom a na nich stojí celé mužstvo. Sú to Peťo a Matúš Malchovci, Straka Juraj, Fúra Miki, Kratochvíl Janek, Adamec Dominik a Chorvát Rado. Zvlášť treba poďakovať Gašperovi Jarovi, ktorý aj napriek svojmu veku je ochotný kedykoľvek prísť pomôcť.

Treba poďakovať aj chlapcom z Hubovej a Ľubochne, ktorí sú u nás na hosťovaní. Bez nich by sme v niektorých stretnutiach neboli ani jedenásti...

Mladší žiaci

Hodnotenie účinkovania družstva mladších žiakov v Kormanovom pohári vyznieva predsa len optimistickšie. Premiéra v sezóne 2011/12 dopadla tak, ako sme v podstate očakávali. Družstvo skončilo síce posledné, ale jeho výsledky boli v tomto prípade druhoradé. Dôležité bolo to, že sa podarilo tieto deti pritiahnúť k pravidelnému športovaniu.

Jesenná časť novej sezóny už bola o niečom inom. Naši sa nestratili a príjemne prekvapili. Skončili sme na 4.mieste so ziskom 13.bodov. Tu však treba objektívne povedať, že výber domácich žiakov je značne obmedzený a výrazne nám pomáhajú aj žiaci z iných obcí. Na hre družstva však vidno výsledky tréningového procesu

pod vedením trénera a vedúceho mužstva v jednej osobe Šima Pavla.

Počas letnej prestávky, 21.7.12, sme usporiadali turnaj mladších žiakov za účasti družstiev z Ľubochne, Krpelian, L.Mikuláša, Ludrovej, Turian a nášho klubu. Bola to vydarená akcia, ktorá určite pozitívne zviditeľňuje našu obec.

O takýchto „športovcov“ nemáme záujem

O čo menej chodia mladí na ihrisko si zašportovať, o to viac pod rúškom tmy chodia vysedať na lavičky na striedačkách. Chodia do areálu, o ktorý sa niekto stará, ale sami ruku nepriložia. Namiesto toho ostávajú po nich prázdne fľaše, plechovky, špaky, poopaľované opierky na lavičkách od zapalovačov... Takto nám dávajú na vedomie ako treba „športovať“, a ako treba znevažovať a opovrhovať prácou druhých!

Prežije futbal rok 2013?

Ani koniec roka nám veľa radosti neprinesol. Návrh rozpočtu obce na rok 2013 síce počíta s financovaním futbalu, ale konečná čiastka je skôr symbolická a obe družstvá v súťaži neutiahne. Výbor FK tento návrh berie ako realitu vzhľadom k finančnej situácii obce. Núti nás však prehodnotiť priority. Ak sa nenájde ďalší zdroj príjmov, klub bude musieť pristúpiť aj k radikálnemu riešeniu. Uvidíme k akému.

text: Pavol Škuta

Tabuľka III.A triedy po jesennej časti súťaže :

	družstvo	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	body
1.	Komjatná	8	6	2	0	21:6	20
2.	Ivachnová	8	5	0	3	27:10	15
3.	L.Vlachy	8	5	0	3	23:17	15
4.	V.Dubová	8	3	3	2	17:18	12
5.	Hrboltová	8	3	1	4	19:19	10
6.	L.Osada	8	2	2	4	22:24	8
7.	Stankovany	8	2	2	4	22:30	8
8.	Kalameny	8	2	1	5	9:22	7
9.	Gôtovany	8	2	1	5	14:28	7

Tabuľka mladších žiakov po jesennej časti súťaže :

	družstvo	zápasy	výhry	remízy	prehry	skóre	body
1.	Ludrová	8	8	0	0	55:9	24
2.	Ružomberok	8	7	0	1	46:8	21
3.	Ľubochňa	8	4	2	2	15:11	14
4.	Stankovany	8	4	1	3	13:21	13
5.	Kalameny	8	3	2	3	23:20	11
6.	L.Teplá	8	2	2	4	9:19	8
7.	L.Lúžna	8	1	3	4	7:18	6
8.	L.Sliače	8	2	0	6	11:30	6
9.	Lisková	8	0	0	8	7:50	0

Takto vyzerala liptovská izba počas Vianooc. Tak ako boli skromné príbytky, bol skromný aj stromček.

Vianočné zvyky z rôznych kútov Liptova

Kedysi sa neslávili len samotné Vianoce, ale aj obdobie predvianočné. K

nemu sa viazalo viac príkazov, zákazov, pravidiel správania, magických úko-

nov, ktoré mali zaistiť bohatstvo a dostatok v budúcom roku, odvrátiť nešťas-

tie od hospodárstva a zabezpečiť zdravie gazdu a jeho rodiny.

Na rozdiel od súčasnosti, keď nakupujeme, varíme, pečieme už niekoľko dní dopredu, sa všetky prípravy viazali k Štedrému dňu, keď ľudia vnášali do domu aj vianočný stromček.

Gazdiná vstala skoro ráno a zamiesila cesto na chlieb a kysnuté koláče. Napiekla chlieb a koláče plnené makom, lekvárom či tvarohom na celé sviatky. Venovala tomu veľkú pozornosť.

Ak sa jej pečenie náhodou nevydarilo, chlieb praskol, prípadne dobre nevykysol, bola to mrzutá predzvesť budúcoročného nezdaru v rodine.

Na štedrovečernom stole, ktorého nohy obopínala reťaz, aby rodina vydržala dlho pokope, bolo na znak vďaky a nádeje vyložené zo všetkého, čo sa v starom roku dopestovalo.

Rodina usadala k Štedrej večeri až vtedy, keď na oblohu vyšla prvá hviezda. V tomto zvyku má svoj pôvod veľmi pekný názov Dohviezdny večer. Dovtedy muselo byť všetko prichystané.

Zvyky, tradície, povery a čary teda nadobudli najväčší význam práve na Štedrý deň, keď každý úkon mal svoj osobitný význam. Najväčšia znakovosť a symbolika boli spojené s prípravou štedrovečerného jedla a úpravou stola.

Budúcu prosperitu gazdovstva mohla ovplyvniť gazdiná už pri príprave pokrmov. Ak chcela, aby ovocné stromy dobre rodili, musela každý chytiť rukou obľepenou cestom z miesenia vianočného chleba.

Aj na kvalite pečiva si musela dať záležať. Muselo byť dobre vykysnuté, nepopras-

kané, pekné. Nízke nevykysnuté chleby a koláče mali byť predzvesťou úpadku celého gazdovstva.

V Liptovských Sliačoch sa uchoval zvyk, že gazdiná pri vyberaní opekancov z vody, v ktorej ich obárala, za každým, keď vybrala na misu plnú varechu, udrela ňou hus. Koľkokrát hus zagágala, toľko vraj na jar zniesla vajec.

Štedrovečerné zvyky

Zvláštna pozornosť sa venovala príprave a úprave štedrovečerného stola. Samotný stôl nielenže mal osobitne významnú funkciu v interiéri izby, ale tentoraz bol jeho význam ešte zvýraznený všetkým, čo bolo na ňom naložené.

Na stôl sa mali dostať všetky plodiny, ktoré sa v gazdovstve pestovali, čo malo mať pozitívny vplyv na

ich pestovanie v budúcom roku. Hojnosť jedál na štedrovečernom stole znamenala hojnosť a dostatok všetkého v budúcom roku. Jedenie zrnitých pokrmov proso, mak, strukoviny, symbolizovalo snahu všetko rozmnožiť, zveľadiť.

Prípravu štedrovečerného stola opísal kronikár z Černejovej pán Hattala takto:

„Na stôl sa položilo čím viac chlebov a koláčov, aby toho božieho daru bolo po celý rok dostatok. Pod obrus sa kládol plný mešec peňazí, aby v roku nechýbali. Pod stôl dal gazda kanvu s vodou, aby mu vraj statok po celý rok božie požehnanie sprevádzalo. Bol nepísaný príkaz, aby k štedrej večeri boli všetky pokrmy prichystané tak, aby nik z izby počas večere neodchádzal, aby totiž niektorého člena rodiny trvalý odchod nepostihol.“

Večera sa začínala po zotmení, keď sa na nebi objavila prvá hviezda. Najskôr sa jedli oblátky s medom a makom, z ktorých sa jedna odložila pre dušičky a ďalšie pre statok. Medom gazda aj čelá domácich ponatieral, aby sa mali radi. Potom bol prípitok a vzájomné želanie zdravia a šťastia.

Jedli sa opekance posypané makom a bryndzou, varená údená ryba, pre každého člena rodiny jedna, potom tzv. žobrčka, alebo pastierska kaša, polievka, v ktorej sa varili ryby, kapustnica, zahustená krúpami, ryžou a vždy v nej boli aj sušené huby. Okrem toho sa varil hrach, ktorý sa dodatočne dával do polievky a jedol sa preto, že prinášal zdravie.

K vianočnej večeri patrili „chreň“ - omáčka z varených sušených sliviek a hrušiek. Nakoniec sa pilo hriate a varené víno, jedli sa jabĺčka a orechy. Všetky zvyšky sa nechávali na stole, lebo keby sa vyniesli, išiel by s nimi v budúcom roku preč aj majetok. Čo sa z každého pokrmu odložilo, po večeri sa zaneslo aj statku, aby aj ten vedel, že sú Vianoce.

Matilda Kurillová z Liptovských Revúc opisuje štedrú večeru takto:

„U katolíkov bol veľký pôst. Nasýtiť sa mohol každý len raz za deň, a to večer, ale bez mäsového pokrmu. Na vianočný stôl sa prestierala tzv. polievka, plachta, z ktorej sa na jar sialo obilie.

Na stôl sa položili peniaze, nenačatý chlieb, zapá-

lená svieca. Nohy stola boli zviazané reťazou, aby bola sila po celý rok. Pod stolom bol košík so senom, kto mal kone, tak konský riad.

Pred večerou sa všetci pomodlili, pokropili svätenou vodou. Otec každému delil a natieral medom oblátky, každému pri stole urobil medom krížik na čelo, aby bol dobrý ako med. Jedol sa cesnak, vlašské orechy, jabĺčka a varené sušené slivky a hrušky. Tiež opekance s makom, cukrom a vodou, prípadne omastené maslom. Potom kyslá hubová polievka, ako koláč bol makovník alebo lekvárnik - záviný z kysnutého cesta.

Omrinky zo stola sa starostlivo uschovali na pôjde. Ukladali ich na jar do prvej brázdy pri oraní spolu so škruvinami z veľkonočných vajec, alebo sa z nich hádzalo do ohňa, keď prišla veľká búrka, aby zmiernili búrku.“

V Liskovej na štedrovečernom stole musel byť tanier s ovocím a zeleninou, tiež obilie, ako plody tohtoročnej úrody, ktoré zostali na stole celý týždeň, aby bol aj budúci rok úrodný.

V hornom Liptove býval na štedrovečernom stole čistý koláč bez plnky, tzv. kúchon. V evanjelických rodinách sa varil kysel s hríbami, v ktorom sa varilo aj údené mäso a klobáska, tiež sušené slivky. Jedli sa opekance s makom alebo bryndzou, vo Východnej a Važci aj šúľance s bryndzou. Vo Východnej sa pri večeri položil na stôl opekanec

pre zomretých. Tiež sa odložil jeden šúľanec „šúľok“ a odniesol sa do sypárne na obilie, ktoré sa malo na jar siať. To vraj preto, aby boli také klasy ako šúľky.

V Závažnej Porube sa varil kysel so solenými plúcami a srdce z baraniny, pridali sa sušené hríby, ale aj hrušky a slivky. Hotová polievka sa zahusťovala zátrepkou.

Aj vo Vavrišove sa jedla kyslá polievka z baraniny, do ktorej sa pridali hríby. Po návrate z kostola sa jedla polievka zo solenej husaciny, do ktorej sa pridával varený hrach, ktorý sa hádzal aj do kútov pre anjelov.

Po večeri chodili dievky spievať popod okná nábožné vianočné piesne. Aj spoločne chodili mládenci s dievkami, ale keďže bolo zvykom každého, kto prišiel, obdarovať, chodievali aj Cigáni, obecní sluhovia a dedinská chudoba.

V Štrbe chodili mládenci o polnoci na kostolnú vežu po zvonovú masť, ktorá mala vraj liečivé účinky a blahodarne pôsobila najmä na omrznuté uši. Vo Važci chodili po dedine pastieri, trúbili na trúbe z kôry, tzv. važeckom rohu, alebo na trúbe z volského rohu.

Zvyky na Božie narodenie

V prvý sviatok vianočný - na Božie narodenie, ktoré sa považovalo za najväčší sviatok roku, sa nič nerobilo, niekde dokonca ani nevarilo.

Jedli sa zvyšky zo Štedrého večera, najviac vianočná polievka a deň dopredu uvarená kapusta s údeným mäsom. V niektorých dedinách platil aj zákaz chodiť na návštevy. Tento deň bol však príležitosťou pre malých chlapcov, aby chodili vinšovať. Nosili so sebou aj plátenné kapsičky, do ktorých si ukladali výslužku - koláče, jabĺčka, prípadne drobný peniaz.

Vo Važci chodili napríklad s takýmto vinšom:

*Ja som malý, maličičký,
pýtam seba do kapsičky.
Kus kouča, kus kabača,
prinesiem vám jutro ftača.
A to ftača uleteuo,
neviem, kde sa vam podeuo.
Dobruo rano vinšujem!*

V Liptovských Sliačoch dostávali chlapci koláč tzv. koledák, neplnený, v tvare koleša s otvorom uprostred, ktorý si navliekali na povrázok a hrdo nosili prevesený cez plece, aby ľudia videli, koľko koláčov dostali.

Pre dievčatá, ktoré nečastovali, mávali staré mamy pripravený koláč, tzv. „bábelku“, pletenec pripomínajúci bábiku. Vítanými a očakávanými návštevníkmi vianočných domácností boli betlehemci či jasličkári, ako ľudia volali chlapcov s papierovým alebo dreveným betlehemom, ktorí za odmenu predvádzali dej betlehemskej hry.

text: IZ

foto: Ľubica Kubišová

**Vôňa medu, ihličia, dobrôt plný stôl,
atmosféra vianočná, liek na každý bôl.
je to čas vianočný, keď stromček sa ligoce,
zo srdca prajeme našim čitateľom
prekrásne Vianoce.**

Redakcia Stankovských zvestí a Obecný úrad

Ochotníci pokrstili nové javisko Kamenným chodníčkom

Ako blesk z jasného neba našla sa v našej dedine odvážna mlad', ktorá sa bez obavy pustila do nádhornej myšlienky. Prečo by nemohli dosky, ktoré znamenajú svet v novom kultúrnom dome, pokrstiť tým pravým umením, divadelným predstavením?

Táto myšlienka skrsla ešte v minulom roku v kultúrnej komisii a v týchto dňoch sa stala skutočnosťou, predovšetkým zásluhou dvoch vynikajúcich režisériek a zároveň účinkujúcich Stanky Luckej a Zuzky Gallovej.

Naštudovaná hra Kamenný chodníček bola tým pravým jedlom, ktoré zasýtilo v našej obci tak dlho trvajúci hlad po tak krásnom umení ako je divadlo.

Premiéra a repríza divadelnej hry bola prvým oficiálnym kul-

túrnym programom v novom kultúrnom dome. Dovedna si výkony našich ochotníkov pozrelo viac ako 300 ľudí. V hľadisku bolo počas predstavenia počuť lietať aj muchu. Výkony šikovných hercov, srdečný príbeh rozžiarili oči a roztleskali dlane každého diváka.

Herecké výkony i keď ochotnícke a možno i podkuté istou mierou trémy a neistoty určite pohladilo dušu i tomu náročnejšiemu divákovi. A tak desaťčlennému kolektívu ochotníkov milo padlo uznanie aj od tých najdôležitejších, vás divákov. Ostáva nám veriť, že predstavenie a iniciatíva, ktorej cieľom je zaplátať kultúrnu dieru bude pokračovať ďalšími vystúpeniami a možno aj naštudovaním ďalších divadelných predstavení.

text: Vendelín Čieško,
foto: Ján Buliak

» Ochotníci. Horný rad zľava: Ľudmila Bartošová, Pavol Belko, Andrej Pažítka, Tomáš Matejčík, Vendelín Čieško. Dolný rad zľava: Ľubica Pasztorová, Stanislava Lucká, Zuzana Gallová, Radka Hadová.

» Mladým bránia k šťastiu hriechy minulosti

» Ochotníci predviedli aj tanečné výkony

» Adam sa vracia z vojenčiny

Divadelné predstavenie Kamenný chodníček je príbeh lásky dvoch mladých ľudí, ktorým v šťastí bránia staré hriechy minulosti. Kedysi dávno nebohý Horák, Evuškin otec, oklamal a podviedol otca Adamovho a odviedol mu milú. Strýčko Brezovský, Adamov otec, zanevrel na Horáka a ani na smrteľnej posteli nechcel sa s ním zmieriť. Mladý Adam sa

vracia z vojny a Evuška uteká túto novinu oznámiť Brezovskému. Ten sa návšteve veľmi poteší a keďže vôbec netuší, že práve ona je dcéra po Horákovi, rozhodne sa ju vydať za Adama. To sa ale nepáči Adamovi, ktorý si už nevestu vyvolil. Všetko sa napokon vysvetlí na dvore u Brezovského, kde sa všetci zídu. A slávia sa až dve veselia.

Mikuláš v obci

Sviatok svätého Mikuláša je jeden z najobľúbenejších detských dní. Ak celý rok poslúchali, do čižmičiek im dobrý Mikuláš prinesie balíček sladkostí.

Sivobradý muž v biskupskom oblečení ani tento rok neobi-

šiel Stankovany. Sladké balíčky mu pred rozsvieteným stromčekom pomáhali rozdávať dvaja anjeli.

Sladkosti sa tento rok ušli všetkým deťom do 12 rokov. Celkom rozdali Mikuláš a jeho pomocníci medzi najmenších dvesto balíčkov.

Vďaka za finančný príspevok v mene stankovských detí patrí spoločnosti Tenza Brno, o sladkého Mikuláša sa zaslúžili aj Ján Karas, Marián Gašper a správca farnosti Miloš Labaš. Aj oni prispeli k tomu, že Mikuláš v Stankovanoch bol opäť štedrý.

text: SZ, foto: Ján Buliak

